

ชื่อเรื่อง รูปแบบการจัดการโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School) แบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน
เทศบาลบ้านศรีฐาน เทศบาลนครขอนแก่น

ผู้วิจัย นางบุญยง นุญญานวัญ

สถานที่ โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐาน สำนักงานการศึกษา เทศบาลนครขอนแก่น

ปี 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาขยะและสาเหตุการเกิดขยะของโรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐาน เทศบาลนครขอนแก่น 2) เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School) แบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐาน เทศบาลนครขอนแก่น ดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ประชากรวิจัย คือ บุคลากร จำนวน 47 คน และนักเรียน จำนวน 548 คน ที่อยู่ในโรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐาน เทศบาลนครขอนแก่น ทั้งหมด จำนวน 595 คน สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต การสัมภาษณ์ การจัดเวทีชุมชน และการสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัยพบว่า

ประเภทของขยะที่มากที่สุดในครัวเรือน คือ ถุงพลาสติก/ถุงร้อน จำนวน 528 ชิ้นต่อวัน รองลงมาเป็นขยะพลาสติก จำนวน 358 ชิ้นต่อวัน และมีปริมาณขยะสด/ขยะ เปียก จำนวน 272 กิโลกรัมต่อวัน ประชาชนส่วนใหญ่มีการคัดแยกขยะภายในครัวเรือน (ร้อยละ 97.70) และพฤติกรรมการกำจัดขยะภายในครัวเรือน จะกำจัดขยะโดยมัดใส่ถุงดำทิ้งลงถังขยะ (ร้อยละ 36.33) รองลงมา คือ การคัดแยกขยะพลาสติกออกและนำไปจำหน่าย นำขยะเปียกไปทำปุ๋ยหมัก และนำขยะไปฝังกลบ (ร้อยละ 31.70, 24.13, และ 3.21 ตามลำดับ) กระบวนการจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชนมีส่วนร่วม มีกลยุทธ์ในการดำเนินการ 7 กลยุทธ์ ดำเนินการ ถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้ในการจัดการขยะมูลฝอยแต่ละ ประเภท โดยใช้หลัก 3Rs (Reduce, Reuse, Recycle) บูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่าง AMCRPDBW Model ได้แก่ 1) ฐานเรียนรู้ ปลุกจิตนักรจัดการ (ขยะ) (A : Awakening the spirit of waste management) 2) ฐานเรียนรู้ บั้นใบไม้ให้เป็นดิน (M : Mold leaves into clay) 3) ฐานเรียนรู้ มากินผักพอเพียง (Come eat enough vegetables) 4) ฐานเรียนรู้ เลี้ยงไก่เห็ดลือขอ (R : Raising brat chickens) 5) ฐานเรียนรู้ น้ำยาปลุกรักษ (P : Plook Rak Liquid) 6) ฐานเรียนรู้ น้ำหมักปราบมาร (D : Demon-busting fermented water) 7) ฐานเรียนรู้ ธนาคารฝากไม่มีถอน (B : Bank deposits, no withdrawals) 8) ฐานเรียนรู้ ขยะสอนอะไรเรา (W : What does garbage teach us?)